

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการนำวงจรการบริหารคุณภาพ PDCA ไปใช้ในการบริหารหลักสูตรการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดพิษณุโลกครั้งนี้ มีแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะได้นำเสนอเป็นหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับลูกเสือ
 - 1.1 ความหมายของการบริหาร
 - 1.2 ความหมายของหลักสูตร
 - 1.3 ความหมายของการบริหารหลักสูตร
 - 1.4 ความหมายของกิจการลูกเสือ
 - 1.5 ความสำคัญของกิจการลูกเสือ
2. แนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือ
3. สาระสำคัญของลูกเสือ
4. กรอบแนวคิดกิจกรรมลูกเสือตามวัตถุประสงค์คณะลูกเสือแห่งชาติ
 - 4.1 ความสำคัญของกิจการลูกเสือ
 - 4.2 การลูกเสือไทยตามวัตถุประสงค์คณะลูกเสือแห่งชาติ
5. กิจกรรมลูกเสือในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
 - 5.1 หลักสูตรลูกเสือ
 - 5.2 แนวการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา
 - 5.3 การจัดมวลงกิจกรรมลูกเสือ
6. มวลงกิจกรรมลูกเสือและการบริหารจัดการหลักสูตรในสถานศึกษา
7. การจัดกิจกรรมลูกเสือเพื่อพัฒนากิจการลูกเสือ
8. หลักสูตรลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
 - 8.1 จุดประสงค์ของหลักสูตรลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
 - 8.2 ประเภทหลักสูตรลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
 - 8.2.1 หลักสูตรเครื่องหมายลูกเสือโลก

- 8.2.2 หลักสูตรเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ
- 8.2.3 หลักสูตรเครื่องหมายลูกเสือหลวง
- 8.3 แนวการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
- 8.4 การวัดผลและประเมินผลกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
- 8.5 กิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
- 8.6 วิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
- 8.7 แนวปฏิบัติการสอบวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
- 9. เกณฑ์การประเมินคุณภาพงานลูกเสือภายในสถานศึกษา
- 10. วงจรการบริหารคุณภาพ (PDCA)
 - 10.1 โครงสร้างของวงจร PDCA
 - 10.2 การบริหารคุณภาพการศึกษาด้วย Productivity
- 11. รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รายละเอียดเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องมีดังนี้

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับลูกเสือ

ความหมายของการบริหาร

กิติมา ปรีดีติติก กล่าวว่าการบริหารมักเกี่ยวข้องกับสัมพันธกับการจัดดำเนินงานและการจัดกิจกรรม ทรัพยากร และวัตถุประสงค์ การบริหารจึงเป็นเรื่องค่อนข้างยุ่งยาก ซับซ้อน เพราะต้องเกี่ยวข้องกับระหว่างคน ความรู้สึกและจุดมุ่งหมาย ตลอดจนถึงกระบวนการ และวิธีการที่จะช่วยให้องค์ประกอบต่างๆบรรลุจุดประสงค์(กิติมา ปรีดีติติก, 2532, หน้า 6)

ธงชัย สันติวงษ์ กล่าวว่า การบริหารเป็นงานสำคัญยิ่งที่จะช่วยให้มนุษย์ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและได้ผล และกล่าวเน้นว่า การบริหาร คือ การจัดระเบียบและดำรงไว้ซึ่งสภาพภายในของกลุ่มหรือหน่วยงานเพื่อให้กลุ่มรวมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและได้ผลมากที่สุด (ธงชัย สันติวงษ์, 2523)

สมพงษ์ เกษมสิน กล่าวถึง การบริหารมีลักษณะเด่นเป็นสากลอยู่หลายประการ คือ

1. การบริหารย่อมมีวัตถุประสงค์
2. การบริหารอาศัยบุคคลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ
3. การบริหารต้องใช้ทรัพยากรการบริหารเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน
4. การบริหารมีลักษณะดำเนินเป็นกระบวนการ
5. การบริหารเป็นการดำเนินงานร่วมกันของกลุ่มบุคคล

6. การบริหารอาศัยการร่วมมือร่วมใจของกลุ่มบุคคล
 7. การบริหารมีลักษณะเป็นการร่วมมือ ดำเนินการอย่างมีเหตุผล
 8. การบริหารมีลักษณะเป็นการตรวจผลการปฏิบัติงานกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
 9. การบริหารไม่มีตัวตน แต่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์
- (สมพงษ์ เกษมสิน, 2526)

สมบุญณี อุปถัมภ์ กล่าวว่า การบริหารเป็นกระบวนการที่กลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมกันดำเนินการอย่างมีลำดับขั้นตอนต่อเนื่องร่วมกันดำเนินการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ (สมบุญณี อุปถัมภ์, 2532, หน้า 6)

ประชุม รอดประเสริฐ กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการอันเกิดจากบุคคล หรือกลุ่มบุคคลร่วมกันทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่บุคคลหรือกลุ่ม นั้นกำหนดไว้ โดยใช้ทรัพยากรต่างๆ อย่างเหมาะสม(ประชุม รอดประเสริฐ, 2535, หน้า 122)

จากที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า การบริหารหมายถึง กระบวนการหรือกิจกรรมต่างๆ ที่กลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งโดยนำทรัพยากรการบริหารขององค์การมาประกอบการบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความหมายของหลักสูตร

ภิญโญ สาร กล่าวว่่า หลักสูตร หมายถึง โครงการศึกษาที่กำหนดให้นักเรียนเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง ตามแผนการศึกษา (ภิญโญ สาร, 2526, หน้า 270)

ฉำรง บัวศรี กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง แผนที่ได้ออกแบบทำขึ้นเพื่อแสดงจุดหมาย แสดงการจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรม และมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ ผู้เรียนมีการพัฒนาในด้านต่างๆ ตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้(ฉำรง บัวศรี, 2532, หน้า 6)

สัจด์ อุทรานันท์ ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า หลักสูตร หมายถึง ลักษณะใด ลักษณะหนึ่ง ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตร คือ สิ่งที่สร้างขึ้นในลักษณะของรายวิชา ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาสาระ ประสบการณ์ทางการเรียนที่ได้จัดเรียงลำดับตามความยากง่าย หรือขั้นตอนอย่างดีแล้วเพื่อ มุ่งหวังจะให้เด็กได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ต้องการ

2. หลักสูตร เป็นสิ่งที่สังคมสร้างขึ้นเพื่อประสบการณ์ทางการศึกษาแก่ผู้เรียนซึ่งทำ ให้เขาได้ทำ ได้รับรู้ และได้ตอบสนองต่อการแนะแนวของโรงเรียน

(สัจด์ อุทรานันท์, 2532, หน้า 16)

กิตติมา ปรีดีดิถก กล่าวว่่า หลักรสูตรเป็นสิ่่งสำคัฎยึ่่งอย่างหนึ่งในระบบการศึ่ษา การจั้ดการศึ่ษาจะดีหรื่อไม่ันั้นขึ้นอยู่กัับเรื่งของหลักรสูตร ทั้่งนี้เพระหลักรสูตรเป็รียบเสมือนหัวใจในการดำเนิงาน ความสำเรื่งและความล้้มเหลวของโรงเรียนขึ้นอยู่กัับงานวิชาการศึกษาซึ่งจะต้งให้หลักรสูตรเป็นแม่บท(กิตติมา ปรีดีดิถก, 2532, หน้า 59)

อุทัย บุญประเสริฐ กล่าวว่่า หลักรสูตรเป็นธงชัยในการจัดการศึ่ษาของโรงเรียนหรื่อสถานศึ่ษาซึ่งเป็นแม่บทกัับการทำงานทุกด้านของโรงเรียน(อุทัย บุญประเสริฐ, 2540, หน้า 8)

จากที่กล่าวมาข้างต้ง พอสรุปได้ว่่า หลักรสูตรหมายถึ่งกิจกรรมและประสพการณั้ ทั้่งหลายทั้่งปวงที่โรงเรียนจั้ดให้กัับนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาไปตามเป้าหมายที่ได้กำหนดัไว้

ความหมายของการบริหารหลักรสูตร

สันต์ ธรรมบารุ่่ง กล่าวว่่า การบริหารหลักรสูตร คื่อ การนำหลักรสูตรไปใช้ซึ่งเป็รียบเสมือนการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนซึ่งต้งมีองค์ประกอบอื่่นๆ มาสนับสนุนให้เป็นระบบขึ้นมา เช่น ระบบการวัดผล ระบบการบริหารงานบุคคล เป็นต้ง (สันต์ ธรรมบารุ่่ง, 2527, หน้า 157)

นพพงษ์ บุญจิตราดุล กล่าวว่่า การบริหารหลักรสูตรหมายถึ่ง กระบวนการ หรื่อกิจกรรมที่บุคคลร่วมือกันดำเนิงานโดยมีครื่งมือ คื่อ หลักรสูตรซึ่งเป็นครื่งมืออย่างหนึ่งของโรงเรียนในอันที่จจะเตรียมเด็ก หรื่อเยาวชนให้เกิ้ดความรู้ ทั้กษะ ทั้ศนคติ และประสพการณั้ที่ดีในการดำเนิชีวิตในสังคมของตนได้อย่างถูกต้อง และเป็นสมาชิกที่มีประสพธิภาพของสังคม (นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์, 2534, หน้า 159)

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ กล่าวว่่า การบริหารหลักรสูตรมีลักษณะคล้ายการบริหารงานลักษณะอื่่นๆ ในสถานศึ่ษา แต่อาจจะแตกต่างกันในด้านวัตถุประสงค์ วิถีการ และการประเมินผลและให้ความหมายว่่า การบริหารหลักรสูตรหมายถึ่งกระบวนการบริหารงานการใช้หลักรสูตรซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ชั้นตงคื่อ การเตรียมการหลักรสูตร การดำเนิงานเกี่ยวกับหลักรสูตร และการประเมินผลหลักรสูตร(ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2544, หน้า 43)

จากที่กล่าวมาข้างต้ง พอสรุปได้ว่่า การบริหารหลักรสูตรหมายถึ่ง กระบวนการการดำเนิงานด้านการเรียนการสอน เพื่อมุ่่งส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนได้บรรลุจุดมุ่่งหมายหลักรสูตรเป็นการดำเนิงานอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การเตรียม การดำเนิงานใช้หลักรสูตร การจั้ดผล ประเมินผล การใช้หลักรสูตรและการจั้ดระบบบริหารอื่่นๆ เพื่อสนับสนุนให้การบริหารหลักรสูตรมีประสพธิภาพ

ความหมายของกิจการลูกเสือ

Good ได้ให้ความหมายของกิจการลูกเสือไว้ว่า การลูกเสือเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้เด็กมีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้ การข่าวสาร และการใช้อุปกรณ์ ตลอดจนการให้มีน้ำใจนักกีฬา (Good, 1973, หน้า 521)

เบเดน โปเอลล์ ได้ให้ความหมายของกิจการลูกเสือไว้ว่า การลูกเสือ หมายถึง งานและคุณสมบัติพิเศษของคนที่อยู่ในป่า ผู้สำรวจ และงานที่อยู่ชายแดน การลูกเสือเป็นเพียงคำแนะนำ ซึ่งได้สำรวจไว้สำหรับการพักผ่อนหย่อนใจ กลางแจ้งที่สนุกสนาน โดยมุ่งพัฒนาสมรรถภาพของเด็กแต่ละคนในแต่ละด้าน ได้แก่ นิสัยใจคอ สุขภาพ การฝีมือ และหน้าที่พลเมือง

สมรรถชัย ศรีฤกษ์ ได้ให้ความหมายของกิจการลูกเสือไว้ว่า การลูกเสือคือการอบรมสั่งสอนฝึกฝนให้เด็กเป็นพลเมืองดีของชาติ (สมรรถชัย ศรีฤกษ์, 2527, หน้า 1)

วิจิตร พงศ์สุวรรณ ได้ให้ความหมายของกิจการลูกเสือไว้ว่า การลูกเสือ หรือ SCOUT มีความหมายจากคำต่างๆ คือ S มาจากคำว่า Sincerity หมายถึง ความจริงใจ C มาจากคำว่า Couetesy หมายถึง ความสุภาพอ่อนโยน O มาจากคำว่า Obediently หมายถึง ความเชื่อฟังหรือการวางาย U มาจากคำว่า Unity หมายถึง ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน T มาจากคำว่า Thrifty หมายถึง ความมัธยัสถ์ (วิจิตร พงศ์สุวรรณ, 2534, หน้า 99)

จรรยาพร ธรณินทร์ ได้ให้ความหมายของกิจการลูกเสือไว้ว่า เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมโดยใช้กระบวนการลูกเสือ ให้เกิดการพัฒนาตนเอง มีคุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรมอันดีงาม เคารพในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ระบอบประชาธิปไตย และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน (จรรยาพร ธรณินทร์, 2537, หน้า 20)

จากแนวคิดดังกล่าว สรุปความหมายของกิจการลูกเสือคือ เป็นการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรการจัดกิจกรรมของลูกเสือเพื่อให้เยาวชนเป็นคนดีของชาติ

ความสำคัญของกิจการลูกเสือ

อภัย จันทวิมล ได้กล่าวถึง การวางแผนฝึกอบรมลูกเสือซึ่งจะต้องคำนึงถึงความต้องการของเด็กเป็นสำคัญ สิ่งที่เด็กต้องการมี 5 อย่างคือ การผจญภัย (Adventure) ได้เพื่อน (Comradeship) เกือบธรรมชาติ (The Outdoor World) การสนุก (Good Fun) และสุขขสม (A Feeling of Achievement) (อภัย จันทวิมล, 2519, หน้า 4)

วันนอร์ มะทา ได้กล่าวถึงความสำคัญของลูกเสือ สรุปว่าเป็นการนำเอากระบวนการของลูกเสือเข้าไปในโรงเรียนเป็นการพัฒนานักเรียนทุก ๆ ด้านพร้อมกัน (วันนอร์ มะทา, 2523, หน้า 1)

พิชัย รัตตกุล ได้กล่าวถึงความสำคัญของลูกเสือ สรุปว่าเป็นการพัฒนาเยาวชนของชาติจากอายุ 8-23 ปี เป็นพลเมืองดี มีระเบียบวินัย รู้จักเสียสละ มีความสามัคคี จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ รู้จักบำเพ็ญประโยชน์ให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ตามกฎและคำปฏิญาณของลูกเสือ (พิชัย รัตตกุล, 2526, หน้า 102)

สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ได้กล่าวถึงความสำคัญของลูกเสือ สรุปว่ากิจกรรมที่จัดต้องเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล ในอันที่จะส่งเสริมความเจริญและความมั่นคงของประเทศชาติ ส่งเสริมให้นักเรียนมีระเบียบวินัยในตนเองเป็นรากฐานที่ดีในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, 2532, หน้า 2)

สมชัย วุฒิปรีชา ได้กล่าวถึงความสำคัญของลูกเสือ สรุปใจความสำคัญว่า การลูกเสือมีจุดมุ่งหมาย เพื่อฝึกอบรมให้เยาวชนเป็นพลเมืองดีของประเทศและของโลก ปัจจุบันการลูกเสือเป็นตัวบ่งชี้ตัวหนึ่งของคุณภาพของคนในชาติ (สมชัย วุฒิปรีชา, 2533, หน้า 23)

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ กล่าวถึงความสำคัญของการลูกเสือว่าเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญ เพราะมีวิธีการฝึกอบรมเป็นกระบวนการและมีขั้นตอนการพัฒนาให้ก้าวหน้าสูงยิ่งขึ้น (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2533, หน้า 23)

ดังนั้น กิจกรรมลูกเสือจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชนให้สามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น เป็นพลเมืองดี และอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข สรุปได้ว่ากิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมตามหลักสูตรการจัดกิจกรรมของลูกเสือ เพื่อต้องการให้เยาวชนมีลักษณะที่พึงประสงค์นั้นคือ เป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

แนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือ

การลูกเสือเป็นขบวนการอาสาสมัครที่ให้การศึกษแก่เยาวชนโดยฉันทานุเคราะห์ ไม่มีการแบ่งแยกและกีดกันในเรื่องเชื้อชาติ ศาสนา วรรณะ ตลอดจนลัทธิทางศาสนาใด ๆ ทั้งสิ้น ไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลของการเมืองและยึดมั่นปฏิบัติตามอุดมการณ์ของผู้ให้กำเนิดลูกเสือโลก (ลอร์ด เบเดน โพเอลล์) (Lord Baden – Powell) อย่างแน่วแน่และมั่นคง วงการศึกษาทั่วโลกถือว่าการลูกเสือเป็นขบวนการที่ให้การศึกษแก่เด็กและเยาวชนในรูปแบบนอกระบบ (non – formal education movement)

องค์การลูกเสือโลกในปัจจุบันมีประเทศสมาชิกจำนวน 154 ประเทศ (พ.ศ.2545) กิจกรรม ลูกเสือทั่วโลกสามารถดำรงอยู่ได้ด้วยเอกภาพ (Unity) ซึ่งเป็นแกนกลางให้ประเทศ

สมาชิกทั่วโลกได้พัฒนากิจการลูกเสือของตนให้มีความก้าวหน้าไปในแนวทางเดียวกัน ดังนั้นการส่งเสริมให้เยาวชนของชาติเป็นพลเมืองดีที่มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และประเทศชาติต้องอาศัยสาระสำคัญของการลูกเสือ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 58)

สาระสำคัญของลูกเสือ

สาระสำคัญของลูกเสือประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ และวิธีการโดยมีรายละเอียดดังนี้

1 หลักการ (principle) ได้แก่

1.1 มีศาสนาเป็นหลักยึดทางจิตใจ จงรักภักดีต่อศาสนาที่ตนเคารพนับถือ และพึงปฏิบัติศาสนกิจด้วยความจิตใจ

1.2 จงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์และประเทศชาติของตน พร้อมด้วย การส่งเสริมและสนับสนุนสันติสุขและสันติภาพ ความเข้าใจที่ดีซึ่งกันและกัน ความร่วมมือซึ่งกัน และกัน นับแต่ระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ

1.3 เข้าร่วมในการพัฒนาสังคม ยอมรับให้ความเคารพในเกียรติและศักดิ์ศรี ของผู้อื่นและเพื่อนมนุษย์ทุกคน รวมทั้งการยอมรับ และให้ความเคารพในความถูกต้อง และความเป็นธรรมต่อธรรมชาติและสรรพสิ่งทั้งหลายในโลก

1.4 มีความรับผิดชอบต่อการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

1.5 ลูกเสือทุกคนต้องยึดมั่นในคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือซึ่งบัญญัติไว้ในภาษาของแต่ละประเทศ ตามความเหมาะสมกับวัฒนธรรมของตน โดยยึดถือใจความสำคัญ ที่ลอร์ด เบนเดน โพลล์ ผู้ให้กำเนิดลูกเสือโลกได้กำหนดไว้ คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือนั้น ต้องได้รับอนุมัติจากองค์การลูกเสือโลกก่อน จึงถือว่าเป็นคำปฏิญาณและกฎที่ถูกต้อง

กรอบแนวคิดกิจกรรมลูกเสือตามวัตถุประสงค์คณะลูกเสือแห่งชาติ

1. ความสำคัญของกิจการลูกเสือ

กระบวนการลูกเสือเป็นกระบวนการสำคัญยิ่ง ในการพัฒนาเยาวชนของชาติให้เป็นคนดีมีความสามารถ มีจิตสำนึก ในความเป็นพลเมืองดีของชาติบ้านเมือง และสังคมโลก กระบวนการลูกเสือไทยเป็นพระราชมรดกอันล้ำค่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว องค์พระราชบิดาแห่งลูกเสือไทยได้มอบไว้แก่เยาวชนชาติไทย ซึ่งรัฐบาลไทยทุกยุคทุกสมัยได้ยึดถือเป็นนโยบายสำคัญที่จะส่งเสริมให้นักเรียนทุกระดับเข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ เพราะกระบวนการ

ลูกเสือเป็นกระบวนการที่ตอบสนองความต้องการตามวัยของเยาวชน สามารถพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองของชาติ เป็นพลังสำคัญในการรักษาและพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เจริญมั่นคง

2. การลูกเสือไทยตามวัตถุประสงค์คณะลูกเสือแห่งชาติ

คณะลูกเสือไทยแห่งชาติ (The National Scout Organization of Thailand : NSOT) ได้กำหนดให้สถานศึกษาจัดกิจกรรม โดยยึดมั่นในวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติลูกเสือ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2528 (มาตรา 7) และปฏิบัติ ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ. 2509 ดังนี้

2.1 วัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ

คณะลูกเสือแห่งชาติมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจและศีลธรรมให้เป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบ ช่วยสร้างสรรค์สังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า เพื่อความสงบสุขและความมั่นคงของประเทศชาติตามแนวทางดังต่อไปนี้

2.1.1 ให้มีนิสัยในการสังเกต จดจำ เชื่อฟัง และพึ่งตนเอง

2.1.2 ให้ซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัย และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

2.1.3 ให้รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์

2.1.4 ให้รู้จักทำการฝีมือและฝึกฝนให้ทำกิจการต่างๆ ตามความเหมาะสม

2.1.5 ให้รู้จักรักษาและส่งเสริมจารีตประเพณี วัฒนธรรมและความมั่นคงของประเทศชาติ ทั้งนี้โดยไม่เกี่ยวข้องกับลัทธิการเมืองใด ๆ

2.2 ประเภทของลูกเสือ

ลูกเสือ (Scout) ได้แก่ เยาวชนชายและหญิง อายุระหว่าง 8-23 ปี ที่รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรวิชาลูกเสือ โดยยึดมั่นในหลักการ (principle) วิธีการ (method) และวัตถุประสงค์ (purpose) และวิธีการของการลูกเสือ (scouting) โดยอุดมการณ์ของลูกเสือ อยู่ที่ การปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ

เพื่อความสะดวกในการฝึกอบรม และการจัดกิจกรรมของลูกเสือให้บรรลุตามหลักการวิธีการและวัตถุประสงค์ของการลูกเสือ คณะลูกเสือแห่งชาติจึงได้แบ่งประเภทของลูกเสือออกเป็น 4 ประเภท โดยยึดระดับอายุของเด็กเป็นเกณฑ์ และคำนึงถึงพัฒนาการทางร่างกายและจิตใจ ของเด็กเป็นพื้นฐาน ในการจัดหลักสูตร และกิจกรรมในการฝึกอบรม เพื่อให้เหมาะสมกับวัยของเด็กโดยธรรมชาติ

2.2.1 ลูกเสือสำรอง (Cub Scout) มีอายุตั้งแต่ 8-11 ปี การฝึกอบรมและ กิจกรรมลูกเสือสำรองจะจัดให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก โดยคำนึงถึงพัฒนาการทางร่างกาย และ

จิตใจเป็นพื้นฐาน ไม่ว่าจะเด็กนั้นกำลังเรียนอยู่ชั้นใด ระดับใดก็ตาม จะเป็นนักเรียนอยู่ในโรงเรียน หรือไม่เป็นนักเรียนก็ตาม

2.2.2 ลูกเสือสามัญ (Boy Scout) มีอายุตั้งแต่ 8-15 ปี ลูกเสือสามัญเริ่มได้รับการฝึกอบรมให้มีความรับผิดชอบมากยิ่งขึ้น เริ่มใช้ชีวิตกลางแจ้งและการผจญภัย เน้นระดับหมู่และการเป็นผู้นำ รวมทั้งการบำเพ็ญประโยชน์โดยทั่วไป

2.2.3 ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (Senior Scout) มีอายุตั้งแต่ 15-18 ปี ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่นี้ มีความรับผิดชอบสูง การฝึกอบรม และกิจกรรมเน้นเรื่องระบบหมู่ และการเป็นผู้นำในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ฝึกการใช้ชีวิตกลางแจ้ง การผจญภัย และทักษะวิชาลูกเสือ ฝึกอบรมความรู้พื้นฐานทางวิชาชีพตามที่ถนัด รวมทั้งการบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่นมากขึ้น

2.2.4 ลูกเสือวิสามัญ (Rover Scout) มีอายุตั้งแต่ 17-23 ปี ลูกเสือวิสามัญเป็นวัยของคนหนุ่มสาว ดังนั้น การฝึกอบรมลูกเสือวิสามัญจึงมุ่งที่จะเตรียมให้คนหนุ่มสาวเหล่านี้พร้อมที่จะใช้ชีวิตผู้ใหญ่อย่างถูกต้องและสมบูรณ์แบบ ให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบต่อไป การฝึกอบรมจะเน้นการเป็นผู้นำในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การวางแผนโครงการและการปฏิบัติงานตามโครงการ ฝึกให้นิยมชีวิตกลางแจ้ง การให้บริการแก่ผู้อื่น และสังคมเป็นชีวิตจิตใจตามพระราชบัญญัติลูกเสือ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2528 และมาตรา 35 ระบุว่าลูกเสือที่เป็นหญิงอาจใช้ชื่อเรียกว่า เนตรนารี หรือชื่ออื่นซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ และบรรดาคำว่าลูกเสือในพระราชบัญญัตินี้ให้หมายความถึงลูกเสือที่เป็นหญิงด้วย

กิจกรรมลูกเสือในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

1. หลักสูตรลูกเสือ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดให้กิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี เป็นกิจกรรมหนึ่งของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในลักษณะของกิจกรรมนักเรียนที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจร ตั้งแต่ศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผนประเมินและปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มและผู้เรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ผู้เรียนจึงจะผ่านเกณฑ์การจบหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับ (จบชั้น ม.3) และจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (จบชั้น ม.6)

กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี เป็นกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ เพื่อการอยู่ร่วมกันในสภาพชีวิตต่างๆ นำไปสู่สถานการณ์ทำประโยชน์ให้แก่สังคมและวิถีชีวิตในระบบอบประชาธิปไตย กระบวนการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี เป็นไปตามข้อกำหนดของคณะลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยกำหนดหลักสูตรเป็น 4 ระดับ ระดับละ 3 ชั้น ได้แก่ ช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3) ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6) ช่วงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) ช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) มีโครงสร้าง ดังนี้

ตาราง 1 แสดงโครงสร้างของหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ประเภทของลูกเสือ	ชั้นเรียน	กิจกรรม	วิชาพิเศษ
ลูกเสือสำรอง	ป.1	ลูกเสือสำรอง ดาวดวงที่ 1	มี 18 วิชา
	ป.2	ดาวดวงที่ 2	ใช้วิธีบูรณาการเข้ากับ
	ป.3	ดาวดวงที่ 3	กลุ่มสาระการเรียนรู้
ลูกเสือสามัญ	ป.4	ลูกเสือตรี	มี 54 วิชา
	ป.5	ลูกเสือโท	ใช้วิธีบูรณาการเข้ากับ
	ป.6	ลูกเสือเอก	กลุ่มสาระการเรียนรู้
ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่	ม.1	ลูกเสือโลก	มี 76 วิชา
	ม.2	ลูกเสือชั้นพิเศษ	เรียนนอกเวลาหรือเรียน
	ม.3	ลูกเสือหลวง	ในเวลาในภาคเรียนที่ 2
ลูกเสือวิสามัญ (เป็นกิจกรรมบังคับ)	ม.4	เตรียมลูกเสือวิสามัญ	มี 11 วิชา
	ม.5	สำรวจตนเอง/พิธีประจำ	ใช้เวลาเรียนในเวลาตามแต่
	ม.6	กอง วิชาพิเศษ	สถานศึกษาเป็นผู้จัดสัปดาห์ ละคาบ

2. แนวทางจัดกิจกรรม ในการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา

การเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้มีการส่งเสริมให้ลูกเสือทุกคน ได้ใช้กระบวนการของลูกเสือในการพัฒนาคุณธรรม โดยยึดมั่นในวินัย กฎ และคำปฏิญาณของลูกเสือ ดังนั้น กิจกรรมที่เป็นกระบวนการของลูกเสือ จึงก่อให้เกิดการพัฒนาคุณธรรมและวินัยของลูกเสือ ซึ่งมีอยู่หลายประการ แต่การที่ผู้กำกับลูกเสือจะนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ลูกเสือในแต่ละท้องถิ่นนั้น ผู้กำกับลูกเสือจะต้องพิจารณาให้เหมาะสมก่อน แล้วจึงนำมาจัดกิจกรรมให้กับลูกเสือ โดยยึดหลักการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือในแต่ละประเภท คือ ลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ แต่ทั้งนี้ผู้กำกับลูกเสือ จะต้องมีความรู้และความเข้าใจในคำปฏิญาณและกฎของลูกเสืออย่างถูกต้อง

คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ ไม่มีคำว่า “อย่า” หรือ “ต้อง” คือไม่ใช่การห้ามหรือบังคับแต่เป็นคำปฏิญาณหรือคำมั่นสัญญาที่ลูกเสือและผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ได้กล่าวรับรองด้วยเกียรติของตนเองและด้วยความสมัครใจ ส่วนกฎของลูกเสือได้กำหนดไว้เป็นกลางๆ เพื่อให้ลูกเสือถือเป็นหลักปฏิบัติในชีวิตประจำวันและโดยเฉพาะผู้บังคับบัญชาลูกเสือจะต้องเคร่งครัดในการปฏิบัติตามกฎของลูกเสือเป็นพิเศษเพื่อบำเพ็ญตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ลูกเสือ คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือทำให้ลูกเสือมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รู้จักบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น มีระเบียบวินัยอยู่ในกรอบประเพณีอันดีงาม และไม่ก่อให้เกิดความยุ่งยากใดๆ ในบ้านเมือง การลูกเสือจึงเป็นกำลังส่วนหนึ่งในการสร้างความมั่นคงให้แก่ประเทศชาติ

คำว่า “ปฏิญาณ” ตามพจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถานแปลว่า “การให้คำมั่นโดยสุจริต” ลูกเสือจะต้องสำนึกว่าได้กล่าวคำปฏิญาณด้วยความสมัครใจ เมื่อกล่าวคำปฏิญาณแล้วจะต้องทำเหมือนปากพูดทุกอย่าง ดังคำปฏิญาณที่กล่าวว่า

ด้วยเกียรติของข้า ข้าสัญญาว่า

ข้อ 1 ข้าจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ข้อ 2 ข้าจะช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ

ข้อ 3 ข้าจะปฏิบัติตามกฎของลูกเสือ

กฎของลูกเสือ ได้ดัดแปลงมาจากกฎของลูกเสือข้อ 10 ตามธรรมนูญของสภามหา
ลูกเสือโลกที่ว่า “ลูกเสือเป็นผู้สะอาดในทางความคิด วาจา และการกระทำ ” กฎของลูกเสือมี
10 ข้อ คือ

1. ลูกเสือมีเกียรติเชื่อถือได้
2. ลูกเสือมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และชื่อตรงต่อผู้มี
พระคุณ
3. ลูกเสือมีหน้าที่กระทำตนให้เป็นประโยชน์และช่วยเหลือผู้อื่น
4. ลูกเสือเป็นมิตรของคนทุกคนและเป็นพี่น้องกับลูกเสืออื่นทั่วโลก
5. ลูกเสือเป็นผู้สุภาพเรียบร้อย
6. ลูกเสือมีความเมตตากรุณาต่อสัตว์
7. ลูกเสือเชื่อฟังคำสั่งของบิดามารดาและผู้บังคับบัญชาด้วยความเคารพ
8. ลูกเสือมีใจร่าเริงและไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก
9. ลูกเสือเป็นผู้มัธยัสถ์
10. ลูกเสือประพฤติชอบด้วยกาย วาจา ใจ

ดังนั้น การสร้างคุณธรรมและวินัยให้แก่ลูกเสือ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือควรปฏิบัติตนตาม
กฎและคำปฏิญาณของลูกเสืออย่างจริงจัง

3. การจัดมวลกิจกรรมลูกเสือ

มวลกิจกรรมลูกเสือหรือกิจกรรมต่างๆ ของลูกเสือ จะต้องสอดคล้องสนองตอบต่อ
วัตถุประสงค์ หลักการ และวิธีการของลูกเสือจึงจะก่อให้เกิดคุณค่า คุณประโยชน์ต่อการพัฒนา
อย่างแท้จริง

3.1 วัตถุประสงค์โดยทั่วไปของกิจการลูกเสือ

กระบวนการลูกเสือเป็นกระบวนการพัฒนาเยาวชน เป็นกระบวนการทาง
การศึกษา แต่เป็นการศึกษาในรูปแบบนอกระบบโรงเรียน วัตถุประสงค์โดยทั่วไปของกิจการลูกเสือ
คือ วัตถุประสงค์ของการศึกษากล่าวคือ เพื่อมีส่วนร่วมในการช่วยให้เยาวชนได้พัฒนาศักยภาพ
เต็มกำลังความสามารถในทางกาย สติปัญญา สังคม จิตใจ ในรูปแบบบูรณาการในฐานะที่เป็น
ส่วนบุคคล เป็นพลเมืองดีที่มีความรับผิดชอบในฐานะสมาชิกของชุมชนในระดับท้องถิ่น ชาติ
และนานาชาติ

3.2 วัตถุประสงค์เฉพาะของกิจการลูกเสือ

เพื่อพัฒนาเยาวชนให้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

3.2.1 มีคุณธรรม จริยธรรม ตามคำปฏิญาณ และกฎของลูกเสือ

3.2.2 มีความสามารถ

3.2.2.1 ช่วยตนเองได้ พัฒนาตนเองได้

3.2.2.2 ช่วยผู้อื่น ช่วยชุมชน สิ่งแวดล้อม ช่วยชาติ บ้านเมือง

3.2.2.3 พัฒนาความสามารถเฉพาะตัวสู่ความเป็นเลิศ

การจัดมวลกิจกรมลูกเสือต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการลูกเสือ โดยเฉพาะ วัตถุประสงค์เฉพาะของกิจการลูกเสือ กล่าวคือ ต้องจัดกิจกรรมให้ลูกเสือมีคุณธรรม จริยธรรม ตามคำปฏิญาณและกฎทั้ง 10 ข้อของลูกเสือ ต้องจัดกิจกรรมให้ลูกเสือ มีความสามารถที่จะ ช่วยตนเองได้ป้องกันตนเองจากภัยอันตรายต่างๆ ได้พัฒนาตนเองได้มีความสามารถช่วยเหลือ ผู้อื่นและชุมชนได้และสามารถพัฒนาความถนัดตามธรรมชาติของตนสู่ความเป็นเลิศ

4. วิธีการของกิจการลูกเสือ

กิจกรรมลูกเสือมุ่งเน้นวิธีการให้ลูกเสือได้เรียนรู้ด้วยการกระทำ โดยใช้ระบบหมู่ เป็นสำคัญ กิจกรรมของลูกเสือจึงอยู่ในรูปแบบ ดังต่อไปนี้

4.1 เรียนด้วยการกระทำ

4.2 ส่งเสริมให้ใฝ่รู้ ฝึกทักษะหาความรู้ ประสบการณ์ด้วยตนเอง

4.3 กระทำกิจกรรมด้วยกระบวนการกลุ่ม

4.4 กระทำกิจกรรมนอกห้องเรียน กลางแจ้ง สัมผัสกับธรรมชาติ

4.5 ฝึกคิด ตัดสินใจ ดำเนินงานอย่างมีระบบ

4.6 กิจกรรมสนุก เวิร์วใจ ทำทนาย ยั่วเย้าให้แสดงความสามารถที่มีอยู่และเหนือไป

จากที่มีอยู่

4.7 การเล่นเกมแข่งขัน

4.8 เป็นการศึกษา ค้นคว้า ทดสอบ ทดลอง

4.9 ฝึกทักษะ สร้างประสบการณ์ใหม่

4.10 เป็นกิจกรรมช่วยเหลือ ให้บริการ ทำประโยชน์ การผลิต การสร้าง

การริเริ่ม สร้างสรรค์

4.11 กิจกรรมของลูกเสือต้องสอดคล้องตามวัย และสภาพแวดล้อม

โดยสรุป การจัดหมวดประสบการณ์จะต้องจัดให้สอดคล้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ หลักการและวิธีการลูกเสือ กิจกรรมลูกเสือจึงก่อให้เกิดคุณค่า คุณประโยชน์ต่อการพัฒนาเยาวชน อย่างแท้จริง

หมวดกิจกรรมลูกเสือและการบริหารจัดการหลักสูตรในสถานศึกษา

1. การจัดหมวดกิจกรรมลูกเสือ

หมวดกิจกรรมลูกเสือหรือกิจกรรมต่างๆ สถานศึกษาต้องคำนึงถึงหลักการของกิจกรรมลูกเสือ นั่นคือ การนำคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ 10 ข้อ มาจัดทำเป็นกิจกรรมให้เป็นรูปธรรมปฏิบัติได้จริง หมวดกิจกรรมต่างๆ อาจแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

1.1 กิจกรรมสัญลักษณ์ของลูกเสือ

1.2 กิจกรรมตามคำปฏิญาณ และกฎของลูกเสือ

1.3 กิจกรรมโครงการเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นและชุมชน

กิจกรรมสัญลักษณ์ของลูกเสือ

กิจกรรมสัญลักษณ์ของลูกเสือ หมายถึง กิจกรรมที่เป็นเรื่องหรือเป็นแบบฉบับเฉพาะของกิจกรรมลูกเสือ ได้แก่ การแสดงความเคารพ การแสดงรหัส ประวัติของกิจกรรมลูกเสือ การกล่าวคำปฏิญาณ พิธีเข้าประชุมกอง เจื่อน การบุกเบิก ระเบียบแถว การเดินสวนสนาม การเดินทางไกล การสังเกตและจำ การใช้เข็มทิศ การสะกดรอย การทำแผนที่ การอยู่ค่ายพักแรม การเล่นรอบกองไฟ การกล่าววายน การเล่นเกม เพลง ดนตรี กิจกรรมวิชาพิเศษสู่ความเป็นเลิศ กิจกรรมเพื่อเครื่องหมายพิเศษ กิจกรรมสัญลักษณ์ของลูกเสือที่สำคัญยิ่ง คือ ระบบหมู่ กระบวนการกลุ่ม ระบบหมู่ของลูกเสือ มี 4 รูปแบบ คือ

1. หมู่ของลูกเสือ กระทำกิจกรรมเป็นหมู่ มีนายหมู่ รองนายหมู่ สมาชิก

ในหมู่กระทำกิจกรรมร่วมกันเป็นทีม

2. การประชุมกอง สมาชิกลูกเสือทุกคนของกอง ของกลุ่มร่วมประชุม

ปรึกษาหารือกันกำหนดกฎ ระเบียบ การตัดสินใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ และกิจกรรมของกอง และกลุ่ม

3. สภากอง เป็นที่ประชุมของนายหมู่ รองนายหมู่ ผู้กำกับลูกเสือ

รองผู้กำกับลูกเสือเพื่อพิจารณาดำเนินการเรื่อง การดำเนินกิจกรรมและการฝึกอบรม

4. คณะผู้นำ ประกอบด้วย ผู้กำกับลูกเสือ รองผู้กำกับลูกเสือ

ผู้กำกับกลุ่ม รองผู้กำกับกลุ่ม ร่วมมือกันดำเนินงาน ในด้านการแนะแนว ช่วยเหลือ สนับสนุน ประเมินผลกิจกรรมลูกเสือ

กิจกรรมตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ

กิจกรรมตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือหมายถึงกิจกรรมที่นำคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ 10 ข้อ มาจัดทำเป็นกิจกรรม การกระทำ การปฏิบัติ ดังกล่าวข้างต้น

กิจกรรมโครงการเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นและชุมชน

กิจกรรมโครงการเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นและชุมชน เป็นกิจกรรมในรูปแบบ โครงการที่จะให้ลูกเสือ ได้กระทำเพื่อช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน ช่วยเหลือผู้ยากไร้ ช่วยเหลือคนเจ็บไข้ได้ป่วย ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ช่วยเหลืองานจราจร ช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุต่างๆ ในชุมชน เป็นโครงการส่งเสริมให้ลูกเสือช่วยแก้ปัญหาและสิ่งแวดลอม เช่น เรื่องทำความสะอาด การปลูกต้นไม้ การปรับปรุงพัฒนาคลอง บึง หนองน้ำ เป็นโครงการส่งเสริมให้ลูกเสือช่วยงานชุมชน เช่น งานทางด้านศาสนา งานด้านวัฒนธรรม งานด้านสถาบันพระมหากษัตริย์ งานด้านการปกครอง งานด้านเศรษฐกิจ เป็นต้น

เพื่อให้มวลกิจกรรมของลูกเสือสอดคล้องและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ หลักการ และวิธีการของกิจการลูกเสือ และเป็นไปตามประเภทของกิจกรรมลูกเสือ อาจจัดมวลกิจกรรมลูกเสือในรูปแบบหน่วยกิจกรรม โดยกำหนดเป็น 10 หน่วยกิจกรรม คือ

- หน่วยที่ 1 ระเบียบวินัยและทักษะทางลูกเสือ
- หน่วยที่ 2 ชีวิตต้องสู้
- หน่วยที่ 3 ศรัทธายึดมั่น ซาติ ศาสน์ กษัตริย์และวัฒนธรรม
- หน่วยที่ 4 สมองพระคุณบิดา มารดา และผู้มีพระคุณ
- หน่วยที่ 5 เหตุทวนเกียรติคุณสถานศึกษา บุชาพระคุณครูอาจารย์
- หน่วยที่ 6 เพื่อนช่วยเพื่อน
- หน่วยที่ 7 ลูกเสือทั่วโลกเป็นพี่น้องกัน
- หน่วยที่ 8 วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี แก้ปัญหา พัฒนาสิ่งแวดล้อมและชุมชน
- หน่วยที่ 9 สืบสานมรดกภูมิธรรม ภูมิปัญญาไทย
- หน่วยที่ 10 สู่ความเป็นเลิศ

หน่วยกิจกรรมเหล่านี้ จะส่งเสริมให้ลูกเสือได้ทำกิจกรรมเป็นไปตามข้อคำนึงถึงตามทีกล่าวข้างต้น โดยเฉพาะเป็นไปตามกฎของลูกเสือ 10 ข้อ อันจะมีผลให้เกิดการพัฒนาเยาวชนลูกเสือตามวัตถุประสงค์ของกิจการลูกเสือ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2547, หน้า 9-11)

การจัดกิจกรรมลูกเสือเพื่อพัฒนากิจการลูกเสือ

แนวทางการพัฒนากิจการลูกเสือเป็น 6 ด้าน สรุปดังนี้

1. ด้านบริหาร ระดับกระทรวงต้องกำหนดนโยบายการฟื้นฟู และสนับสนุนกิจการลูกเสือโดยให้หน่วยงานในสังกัดทุกระดับปฏิบัติตามนโยบายโดยจัดทำเป็นแบบแผนงานอย่างชัดเจน
2. ด้านบริหาร โดยพัฒนาบุคลากรในทุกระดับให้มีความรู้ด้านลูกเสือ อย่างน้อยขั้นความรู้เบื้องต้น
3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูผู้สอนกิจกรรมการเรียนการสอนค้นคว้าวิจัย กิจกรรมสอนลูกเสือให้มากยิ่งขึ้น
4. ด้านสื่อและวัสดุอุปกรณ์ให้แต่ละค่ายลูกเสือกำหนดแผนงานปรับปรุงพัฒนาสื่อการสอนลูกเสือเป็นระยะ
5. ด้านการนิเทศติดตามกำหนดให้มีผู้มีหน้าที่นิเทศมีความรู้เกี่ยวกับกิจการลูกเสือขั้นผู้บังคับบัญชาลูกเสือขั้นสูง
6. ด้านการวัดและประเมินผล ให้เป็นไปตามการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสืออย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ (วิจิตร พงศ์สุวรรณ, 2534, หน้า 27-33)

หลักสูตรลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

1. จุดประสงค์

เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาทางกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ ช่วยสร้างสรรค์สังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า ความสงบสุข และความมั่นคงของประเทศชาติจึงต้องปลูกฝังให้มีคุณลักษณะ ดังนี้

- 1.1 มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติตามคำปฏิญาณ กฎ และคติพจน์ของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
- 1.2 มีทักษะการสังเกต จดจำ การใช้มือ เครื่องมือ การแก้ปัญหา และทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
- 1.3 มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความกล้าหาญ อดทน เชื้อมั่นในตนเอง มีระเบียบวินัย มีความสามัคคี เห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความเสียสละ บำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์
- 1.4 มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ สร้างสรรค์งานฝีมือ สนใจและพัฒนาเรื่องของธรรมชาติ

2. ประเภทหลักสูตรลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

หลักสูตรลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ใช้ในช่วงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3) จำแนกเป็น 3 หลักสูตร ได้แก่

2.1 หลักสูตรลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กิจกรรม ได้แก่ ลูกเสือโลก และเครื่องหมายวิชาพิเศษ (76 วิชา)

2.2 หลักสูตรลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กิจกรรม ได้แก่ ลูกเสือชั้นพิเศษ และเครื่องหมายวิชาพิเศษ (76 วิชา)

2.3 หลักสูตรลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กิจกรรม ได้แก่ ลูกเสือหลวง และเครื่องหมายวิชาพิเศษ (76 วิชา)

หลักสูตรลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ มีกิจกรรมและหัวข้อเนื้อหา ดังต่อไปนี้

ตาราง 2 แสดงหลักสูตรลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

กิจกรรม	หัวข้อเนื้อหา
เครื่องหมายลูกเสือโลก (สอบได้ภายใน 6 เดือน)	<ol style="list-style-type: none"> 1. แสดงว่าเข้าใจเรื่องราวต่อไปนี้พอสมควร <ol style="list-style-type: none"> 1.1 กิจกรรมของคณะลูกเสือแห่งชาติ 1.2 กิจกรรมของคณะลูกเสือโลกและความสัมพันธ์ระหว่างลูกเสือนานาชาติ 1.3 บทบาทของตนเองในฐานะที่เป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ 2. ยอมรับและปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ 3. เข้าใจเรื่องระเบียบแถวและปฏิบัติตามหนังสือ คู่มือการฝึกระเบียบแถว ลูกเสือของสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ 4. กางและร้อยเต็นท์ที่พักรวมในเวลากลางคืนกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่อีกคนหนึ่ง 5. สวัสดิการบรรจุเครื่องหลังอย่างถูกต้อง สำหรับการเดินทางไกลไปพักรวมค้างคืน 6. ก่อและจุดไฟกลางแจ้ง แล้วปรุงอาหารอย่างพอเพียงสำหรับ 2 คน 7. สามารถอ่านและใช้แผนที่ เข็มทิศและรู้จักบริเวณที่ตนอยู่ โดยพิจารณาจากเข็มทิศและสิ่งแวดล้อมที่มองเห็นด้วยตาเปล่า 8. สามารถผูกและรู้จักประโยชน์เงื่อน 10 เงื่อนต่อไปนี้ คือ เงื่อนพิรอด เงื่อนขัดสมาธิ เงื่อนผูกกระหวัดไม้ เงื่อนบ่วงสายธนู เงื่อนตะกรุดเบ็ด เงื่อนประมง เงื่อนผูกซุง เงื่อนผูกรั้ง เงื่อนปมตาไก่ และการผูกแน่น (ผูกทแยง ผูกกากบาท ผูกประกบ) 9. รู้วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลในเรื่องต่อไปนี้ คือ บาดแผล ธรรมดา ถูกไฟไหม้ น้ำร้อนลวก เป็นลม งูกัด แมลงกัดต่อยและทำแผล 10. รู้เรื่องที่พึงระมัดระวังเพื่อความปลอดภัยทั่วไปเกี่ยวกับกิจกรรมของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
เครื่องหมายวิชาพิเศษ (76 วิชา)	เรียนนอกเวลาหรือเรียนในเวลาในภาคเรียนที่ 2 หรือใช้วิธีบูรณาการเข้ากับ กลุ่มสาระการเรียนรู้

ตาราง 3 แสดงหลักสูตรลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

กิจกรรม	หัวข้อเนื้อหา
<p>เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ (สอบได้ภายใน 1 ปี และเข้าพิธีประจำกองแล้ว หลังจากได้รับเครื่องหมาย)</p>	<p>ผู้ที่เข้าเกณฑ์ได้รับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ จะต้องมีความสมบัติดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ได้รับเครื่องหมายลูกเสือโลก 2. สอบวิชาพื้นฐานระดับลูกเสือชั้นพิเศษได้ 5 วิชา คือ วิชาการเดินทางสำรวจ วิชาการบริการ และวิชาอื่นอีก 3 วิชา ซึ่งลูกเสือเป็นผู้เลือก 3. ผ่านการฝึกอบรมวิชาความคิดริเริ่ม (Initiative Course) ซึ่งต้องประกอบด้วย ไปอยู่ค่ายพักแรมเป็นเวลา 1 คืน การไปอยู่ค่ายพักแรมต้องเดินไปยังท้องถิ่นที่ลูกเสือไม่เคย จำนวนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่จะไปอยู่ค่ายพักแรม ควรแบ่งเป็นชุดๆ ละ 4 คนการเดินทางไกลต้องมีระยะทางอย่างน้อย 8 กิโลเมตรและในระหว่างการเดินทางให้สมมติว่ามีเหตุฉุกเฉินเกิดขึ้นอย่างน้อย 5 อย่าง เช่น ช่วยเหลือผู้ประสบภัยหรือมีผู้ติดอยู่ในที่สูง การใช้เข็มทิศ การปฏิบัติงานในเวลากลางคืน การแปลรหัสและเหตุฉุกเฉินทางน้ำ เป็นต้น เหตุฉุกเฉินเช่นว่านี้ ให้เว้นระยะห่างกันพอสมควรและลูกเสือจำเป็นต้องมีความรู้เรื่องแผนที่และเข็มทิศ จึงจะสามารถเดินทางไปถึงจุดหมายปลายทางได้ การฝึกอบรมวิชาความคิดริเริ่มนี้ต้องมีลักษณะเป็นการทดสอบอย่างจริงจังในเรื่องของความตั้งใจจริง ความคิดริเริ่ม และการพึ่งตนเอง (Self-reliance) 4. คณะกรรมการดำเนินงานของกองและผู้กำกับเห็นว่าเป็นผู้สมควรได้รับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ 5. ได้รับอนุมัติจากเลขาธิการคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ หรือผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัดแล้วแต่กรณี
<p>เครื่องหมายวิชาพิเศษ (76 วิชา)</p>	<p>เรียนนอกเวลาหรือเรียนในเวลาในภาคเรียนที่ 2 หรือใช้วิธีบูรณาการเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้</p>

ตาราง 4 แสดงหลักสูตรลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

กิจกรรม	หัวข้อเนื้อหา
<p>เครื่องหมายลูกเสือหลวง (สอบได้ 6 เดือน)</p>	<p>ผู้ที่เข้าเกณฑ์ได้รับเครื่องหมายลูกเสือหลวง จะต้องมีความสมบัติดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ได้รับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ 2. สอบได้วิชาพื้นฐานในระดับลูกเสือชั้นพิเศษ 3 วิชา ซึ่งไม่อยู่ในวิชาพื้นฐาน 5 วิชาที่สอบได้เมื่อขอรับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ 3. สอบได้วิชาบริการและวิชาพื้นฐานอีก 3 วิชา ในระดับลูกเสือหลวง 4. ผ่านการฝึกอบรมวิชาการเป็นผู้นำ ตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ 5. คณะกรรมการดำเนินงานของกองและผู้กำกับเห็นว่าเป็นผู้ที่ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีตามวิธีการของลูกเสือและสมควรได้รับเครื่องหมายลูกเสือหลวง 6. เลขานุการคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติหรือผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัดแล้วแต่กรณี เป็นผู้แต่งตั้งบุคคลที่มีวุฒิภาวะเหมาะสมทำการสัมภาษณ์ เมื่อเห็นว่าเป็นผู้เหมาะสมแล้ว ให้รายงานต่อไปตามลำดับจนถึงคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติพิจารณาอนุมัติ และให้ประธานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติเป็นผู้ลงนามในประกาศนียบัตรแสดงว่าเป็นผู้ได้รับเครื่องหมายลูกเสือหลวง
<p>เครื่องหมายวิชาพิเศษ (76 วิชา)</p>	

3. แนวการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

การจัดกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา ควรจัดให้มีการเปิดประชุมกองทุกครั้ง ก่อนที่จะมีการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อเป็นการฝึกความมีระเบียบวินัยในตนเอง โดยปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

3.1 พิธีเปิด (เชิญธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

3.2 เกมหรือเพลง ทำให้เกิดความสนุกสนาน เป็นการอบอุ่นร่างกายก่อนปฏิบัติกิจกรรมอาจใช้อย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่าง ซึ่งบางครั้งไม่จำเป็นจะต้องสวดคล้องหรือสัมพันธ์กับเนื้อหาเสมอไป

3.3 การปฏิบัติกิจกรรม เน้นการปฏิบัติเป็นฐาน โดยใช้ระบบหมู่เพื่อสะดวก

ต่อการเรียนการสอน ตลอดจนการควบคุมดูแล ตรวจสอบและให้คำแนะนำแก้ไข

3.4 การเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์ ควรเน้นเรื่องง่ายๆ และสรุปให้ลูกเสือเข้าใจว่ามีประโยชน์อย่างไร ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของคุณธรรมต่างๆ เช่น ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ สุจริต ความเสียสละ ความกล้าหาญอดทน เป็นต้น

3.5 พิธีปิด (นัดหมาย ตรวจ เชิญธงลง เลิก)

4. การวัดผลและประเมินผลกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

การวัดผลและประเมินผลกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่มี 2 กิจกรรม คือ

4.1 กิจกรรมบังคับ เป็นการวัดผลและประเมินผลเพื่อให้ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ผ่านช่วงชั้นหรือจบหลักสูตร โดยการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และผ่านการประเมินผลตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดและมีการวัดผลตลอดภาคเรียน โดยดำเนินการ ดังนี้

4.1.1 การสังเกต

4.1.2 ความสนใจ

4.1.3 การเข้าร่วมกิจกรรม

4.1.4 การซักถาม

4.1.5 การทดสอบทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

4.2 วิชาพิเศษ เป็นการวัดผลและประเมินผลในแต่ละวิชา โดยการทดสอบทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และใช้เกณฑ์ดังนี้

4.2.1 ผ่าน (ผ)

4.2.2 ไม่ผ่าน (มผ.)

5. กิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของลูกเสือ-เนตรนารี

การอยู่ค่ายพักแรม เป็นหัวใจของลูกเสือ ลูกเสือทุกคนต่างมีโอกาสที่จะอยู่ค่ายพักแรม เนื่องจากตามข้อบังคับของคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ. 2509 ข้อ 273-279 กำหนดไว้ว่า ให้ผู้กำกับกลุ่มหรือผู้กำกับลูกเสือนำลูกเสือไปฝึกเดินทางไกลและแรมคืน ในปีหนึ่งไม่น้อยกว่า 1 ครั้ง ครั้งหนึ่งให้พักแรมอย่างน้อย 1 คืน

การเดินทางไกลและแรมคืน มีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกให้ลูกเสือมีความอดทนอยู่ในระเบียบวินัย รู้จักช่วยเหลือตัวเอง รู้จักอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่น ตลอดจนเรียนวิชาลูกเสือเพิ่มเติม ผู้บังคับบัญชาลูกเสือจำเป็นต้องวางแผนนำลูกเสือไปเดินทางไกลและแรมคืนไว้ให้พร้อมก่อนและเนิ่นๆ ดังนั้น บทบาทผู้บังคับบัญชาลูกเสือที่มีหน้าที่รับผิดชอบต่อลูกเสือ ต่องานการอยู่ค่ายพัก

แรมและตามหน้าที่ของตนเอง จึงจำเป็นต้องหาโอกาสให้ลูกเสือของตนได้มีโอกาสในการอยู่ค่ายพักแรมเสมอ

อนึ่ง ผู้บังคับบัญชาลูกเสือต้องเข้าใจว่า กิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมนี้ เป็นกิจกรรมสำหรับเด็กมิใช่กิจกรรมของผู้ใหญ่ ความสำเร็จคือกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการของเด็ก ได้แก่ การผจญภัย การได้เพื่อน ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ได้ความสนุกและความสุข พร้อมทั้งเกิดทัศนคติที่ดีต่อการไปอยู่ค่ายพักแรมด้วย ถือว่าสิ่งนี้เป็นจุดหมายที่สำคัญ

6. วิชาพิเศษลูกเสือหลักสูตรสามัญรุ่นใหญ่

ลูกเสือที่เรียนหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่อาจสอบวิชาพิเศษได้ตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ วิชาเหล่านี้มุ่งหมายให้ลูกเสือได้แสดงออกซึ่งทักษะและความสนใจของตนเองกับเพื่อให้ได้มีส่วนในการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับลูกเสืออื่นๆ ด้วย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 5 แสดงเครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือ ประเภทสามัญรุ่นใหญ่ 76 วิชา

1. นักผจญภัย	17. กคนตรี	33. ช่างวิทยุ
2. นักดาราศาสตร์	18. ถ่ายภาพ	34. ช่างแผนที่
3. นักอุตุนิยมวิทยา	19. นักกีฬา	35. ช่างเครื่องยนต์
4. ผู้จัดการค่ายพักแรม	20. นักกรีฑา	36. อิเล็กทรอนิกส์
5. ผู้พิทักษ์ป่า	21. นักพิมพ์ดีด	37. การหามิตร
6. นักเดินทางไกล	22. นักแสดงการบันเทิง	38. การฝีมือ
7. หัวหน้าคนครัว	23. นักยิงปืน	39. การช่วยผู้ประสบภัย
8. นักบุกเบิก	24. ล่าม	40. การสาธารณสุข
9. นักสะกดรอย	25. หน้าที่พลเมือง	41. การพยาบาล
10. นักธรรมชาติวิทยา	26. มัคคุเทศก์	42. การพูดในที่สาธารณะ
11. การสื่อสารด้วยยานพาหนะ	27. บรรณารักษ์	43. การอนุรักษ์ธรรมชาติ
12. นักดับเพลิง	28. เลขานุการ	44. การประชาสัมพันธ์
13. นักสัญญาณ	29. พลวิธีการ	45. การสังคมสงเคราะห์
14. นักสารพัดช่าง	30. ผู้ช่วยจราจร	46. การพัฒนาชุมชน
15. นักโบราณคดี	31. ช่างเขียน	47. ชาวประมง
16. นักสะสม	32. ช่างไฟฟ้า	48. ดันเด่น

ตาราง 5 (ต่อ)

49.ผู้นำร่อง	60.เครื่องหมายเชิดชูเกียรติ
50.นักเล่นเรือใบ	ลูกเสือเหล่าสมุทร
51.นักว่ายน้ำ	62.ช่างอากาศ
52.นักพายเรือ	63.ยามอากาศ
53.นักกระเชียงเรือ	64.การควบคุมการจราจร
54.กลาสีเรือ	ทางอากาศเบื้องต้น
55.การควบคุมการจราจรทางน้ำ	72.การดำรงชีพในถิ่นทุรกันดาร
56.การป้องกันความเสียหาย	73.นักไต่ผา
และดับเพลิงไหม้บนเรือ	74.เครื่องหมายการบิน
57.การเรือ	75.เครื่องหมายเชิดชูเกียรติลูกเสือ
58.การดำรงชีพในทะเล	เหล่าอากาศ
59.เครื่องหมายชาวเรือ	76.เครื่องหมายผู้ฝึกสอน

7. แนวปฏิบัติการสอบวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

ในการสอบวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ มีแนวปฏิบัติที่สำคัญ ดังนี้

7.1 ทำการสอบวิชาพิเศษโดยใช้เวลานานอกเหนือจากที่ลูกเสือเข้าร่วมกิจกรรมตามปกติ หรือในขณะที่อยู่ค่ายพักแรม นอกจากนี้ ลูกเสืออาจใช้เวลาว่างของตนเองทำการฝึกฝนทักษะต่างๆ ของวิชาพิเศษ แล้วทำการข้อสอบหรือส่งรายงานผลการปฏิบัติงานของรายวิชานั้น เมื่อสอบผ่านแล้วให้ผู้กำกับลงนามรับรองในสมุดประจำตัวลูกเสือ

7.2 วิชาพิเศษลูกเสือวิชาใดที่มีเนื้อหาสัมพันธ์กับกิจกรรมที่ลูกเสือเข้าร่วมตามปกติก็ให้นำไปบูรณาการ รวมทั้งทำการสอบภาคปฏิบัติของวิชาพิเศษนั้นๆ และให้ถือว่าลูกเสือที่ผ่านการสอบแล้ว มีสิทธิ์ประดับเครื่องหมายวิชาพิเศษนั้นด้วย

7.3 ให้โรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการขอซื้อเครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือตามจำนวนที่ลูกเสือได้รับจากร้านค้าขององค์การการค้าของคุรุสภา

7.4 สำหรับวิชาพิเศษลูกเสือให้ใช้ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2528

เกณฑ์การประเมินคุณภาพงานลูกเสือภายในสถานศึกษา

ตาราง 6 แสดงเกณฑ์การประเมินคุณภาพงานลูกเสือภายในสถานศึกษา

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การพิจารณา
1. ด้านลูกเสือ	1. ความมีระเบียบวินัย ความสนใจ ความ สนุก ความภูมิใจ ความตระหนักใน คุณค่าและความสุข ในการเป็นลูกเสือ เรียนรู้/มีทักษะ ด้าน สัญลักษณ์ลูกเสือ	1.1 ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของกองลูกเสือ/โรงเรียน/ สังคม/กระทำความดีประจำวัน(Good Turn)
	2. การปฏิบัติตาม คำปฏิญาณและกฎ ของลูกเสือ	1.2 เข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือด้วยความสนใจ ความสนุก มีความภาคภูมิใจและมีความสุข ในการเป็นลูกเสือ 1.3 สามารถปฏิบัติทักษะสัญลักษณ์ลูกเสือ ตามประเภท เรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมเนื้อหา สาระในหลักสูตร 2.1 ประพฤติปฏิบัติโดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม ตามคำปฏิญาณ กฎของลูกเสือ และหลักธรรม คำสอนของศาสนา 2.2 กระทำกิจกรรมช่วยเหลืองานสถานศึกษา งานบ้าน เคารพเชื่อฟังพ่อแม่ ครู อาจารย์ 2.3 กระทำกิจกรรมก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคี ระหว่างคนในชาติ และความเป็นพี่น้องกันของ ลูกเสือทั้งภายในและภายนอกประเทศ
1. ด้าน ลูกเสือ	3. การช่วยเหลือผู้อื่น ชุมชน ชาติบ้านเมือง และสังคมโลก	3.1 ช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาเพื่อน พี่น้องลูกเสือ ทั้งใน และนอกสถานศึกษา 3.2 ช่วยเหลือและให้บริการครู อาจารย์ บุพการี และบุคคลทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุที่ขาดการดูแล 3.3 ช่วยพัฒนาสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์ธรรมชาติ แก้ปัญหาพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมในชุมชน รวมทั้งกิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบันชาติศาสนา วัฒนธรรม และสังคมโลก

ตาราง 6 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การพิจารณา
2.ด้าน ผู้บริหาร	1. การพัฒนา ตนเองทาง ด้านลูกเสือ	1.1 มีอุดมการณ์ และวิสัยทัศน์ในกิจการลูกเสือ 1.2 เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อให้มีคุณวุฒิ และเพิ่มทักษะทางลูกเสือ 1.3 เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา เพื่อการพัฒนากิจการลูกเสือ
	2. การบริหาร การส่งเสริม และสนับสนุน การจัด กิจกรรม ลูกเสือ	2.1 กำหนดให้มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ นโยบาย แผนพัฒนา และระบบบริหารจัดการกิจการลูกเสือ 2.2 ส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรลูกเสือ และนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการจัดกิจกรรมลูกเสือ 2.3 ส่งเสริมการจัดมวลงกิจกรรมลูกเสือ และมีส่วนร่วมในกิจกรรม ลูกเสือ
	3. การสร้าง ความสัมพันธ์ ชุมชน การช่วยเหลือ ผู้อื่น ชาติ บ้านเมือง และสังคม โลก	3.1 มีส่วนร่วมในการให้บริการชุมชน อนุรักษ์ธรรมชาติ พัฒนา สิ่งแวดล้อม และส่งเสริมให้มีการช่วยเหลือ และให้บริการบุพการี และบุคคลทุพพลภาพหรือผู้สูงอายุที่ขาดการดูแล 3.2 ส่งเสริมให้มีการนำทรัพยากรของชุมชนมาพัฒนากิจการ ลูกเสือของสถานศึกษา 3.3 มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และ กิจกรรมเกี่ยวกับสถาบัน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ วัฒนธรรม และสังคมโลก

ตาราง 6 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การพิจารณา
3. ด้านผู้กำกับ ลูกเสือ	1. การพัฒนา ตนเองด้าน ลูกเสือ	1.1 มีอุดมการณ์และวิสัยทัศน์ในกิจการลูกเสือ
		1.2 เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อให้มีคุณวุฒิและเพิ่มทักษะทาง ลูกเสือ พัฒนาตนเองให้เจริญก้าวหน้าทางวิทยฐานะ ในวิชาชีพทางลูกเสือ
		1.3 เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา เพื่อการพัฒนากิจการลูกเสือ
	2. การวางแผน และจัด กิจกรรม	2.1 วางแผนการจัดมวลกิจกรรมลูกเสือ และฝึกอบรม ลูกเสือตามวัตถุประสงค์ หลักการ วิธีการ และหลักสูตร
		2.2 ช่วยเหลือ หรือเข้าร่วมการกิจกรรมลูกเสือ และการ ฝึกอบรมลูกเสือภายนอกสถานศึกษา และนำทรัพยากรใน ชุมชน เข้ามาพัฒนาการจัดมวลกิจกรรมลูกเสือ
		2.3 ศึกษา ค้นคว้า วิจัย และประเมินผล เพื่อให้เกิดการ พัฒนา รูปแบบ วิธีการ และมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา และพัฒนาการจัดมวลกิจกรรมลูกเสือ
2. กิจกรรมตาม ด้านคำ ปฏิญาณและ กฎ	2.1 มีการฝึกอบรมและจัดกิจกรรมเสริมคุณธรรม จริยธรรม ตาม คำปฏิญาณ กฎลูกเสือ และหลักธรรมคำสอนของศาสนา	2.2 มีการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมให้ช่วยเหลือครอบครัว สถานศึกษา ครู อาจารย์ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือและ ร่วมกระทำกิจกรรมเกี่ยวกับงานของชาติ วัฒนธรรม ศาสนาและสถาบันพระมหากษัตริย์
		2.3 มีการฝึกอบรมให้ความรู้ ความสามารถในการบำเพ็ญ ประโยชน์ช่วยเหลือเพื่อน หรือบุคคลที่ทุพพลภาพ ผู้สูงอายุที่ขาดการดูแล กระทำกิจกรรมเพื่อเสริมสร้าง ความรัก ความสามัคคี ความสมานฉันท์ ระหว่างคน ในชาติ และความเป็นพี่น้องกับลูกเสืออื่นทั่วโลก

ตาราง 6 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การพิจารณา
3. ด้านผู้กำกับลูกเสือ (ต่อ)	3. กิจกรรมโครงการเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนา	3.1 มีการจัดกิจกรรมโครงการเพื่อแก้ปัญหา ส่งเสริมสุขภาพกายและใจ และเพื่อการช่วยเหลือ อนุรักษ์ อุบัติเหตุ อนุรักษ์ 3.2 มีการจัดกิจกรรมโครงการให้บริการชุมชนเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวัฒนธรรมและศาสนา 3.3 มีการจัดโครงการที่มีส่วนร่วมในงานชาติ สถาบันพระมหากษัตริย์ และเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ รวมทั้งการฝึกอบรมวิชาชีพพิเศษ เพื่อส่งเสริมการศึกษาต่อสถาบันทหารและตำรวจ

1. เกณฑ์การประเมินคุณภาพพระดับตัวบ่งชี้จัดให้มีการประเมินใน 2 ลักษณะ คือ

1.1 การประเมินเชิงปริมาณ และคุณภาพ

1.1.1 เชิงปริมาณ ตัวบ่งชี้ใดที่แสดงลักษณะปริมาณของการปฏิบัติให้ถือเกณฑ์ดังต่อไปนี้

ตาราง 7 แสดงเกณฑ์ลักษณะของการปฏิบัติ

ปรับปรุง	พอใช้	ดี	ดีมาก
จำนวนต่ำกว่าร้อยละ	จำนวนร้อยละ	จำนวนร้อยละ	จำนวนร้อยละ
50	50 - 74	75 - 89	90 ขึ้นไป

1.1.2 เชิงคุณภาพ

1.1.2.1 ความถูกต้องสมบูรณ์ เป็นแบบอย่างที่ดี

1.1.2.2 การมองเห็นคุณค่า

1.1.2.3 การปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องยั่งยืน

1.1.2.4 การมีประสิทธิภาพ

1.1.2.5 ความสัมฤทธิ์ผล

1.2 การประเมินความก้าวหน้า

เป็นการประเมินให้เห็นระดับการเปลี่ยนแปลงทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพจากตนเองและกิจกรรมตามเกณฑ์ที่กำหนดในช่วงเวลาหนึ่ง การประเมินความก้าวหน้า มีแนวทางการดำเนินการดังนี้

1.2.1 จัดให้มีการประเมินความก้าวหน้าอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

1.2.2 จัดให้มีการประเมินทั้งตนเอง กลุ่ม และกิจกรรม ตามเกณฑ์ที่กำหนด

1.2.3 จัดให้มีการประเมินเปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ

1.2.4 จัดให้มีการประเมินสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลง

1.2.5 จัดให้มีการประเมินความมุ่งมั่นที่จะพัฒนางานให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น

2. วิธีการและเครื่องมือในการประเมิน

การประเมินสามารถดำเนินการได้ด้วยวิธีการและเครื่องมือ เช่น แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ การสังเกต การทดสอบ นิทรรศการและสาธิต รายงาน เอกสาร หลักฐาน ประเมินการปฏิบัติจริง เป็นต้น (สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน, 2551, หน้า 1 – 12)

วงจรกิจกรรมบริหารคุณภาพ (PDCA)

PDCA มาจากคำภาษาอังกฤษ 4 คำ ได้แก่ Plan = (วางแผน) Do = (ปฏิบัติ)

Check = (ตรวจสอบ) Act = (ดำเนินการให้เหมาะสม)

แนวคิดเกี่ยวกับวงจร PDCA เริ่มขึ้นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ.1930 โดยนักสถิติ ชาวอเมริกัน ชื่อ Walter Shewhart โดยได้พัฒนาจากการควบคุมกระบวนการทางสถิติ ซึ่งวงจรถูกกล่าวเป็นที่รู้จักกันดีในชื่อ “วงจร Shewhart” จนกระทั่งราวทศวรรษที่ 1950 ได้มีการเผยแพร่อย่างกว้างขวางโดย W.Edwards Deming ปรมาจารย์ทางด้านการบริหารคุณภาพ หลายคนจึงเรียกวงจรนี้ว่า “วงจร Deming”

โดยเริ่มแรก Deming ได้เน้นถึงความสัมพันธ์ 4 ฝ่ายในการดำเนินธุรกิจให้ได้มา ซึ่งคุณภาพและความพึงพอใจของลูกค้า ซึ่งได้แก่ ฝ่ายออกแบบ ฝ่ายผลิต ฝ่ายขาย และฝ่ายวิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างทั้ง 4 ฝ่ายนั้น จะต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพของ

สินค้าตามความต้องการของลูกค้าที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา โดยให้ถือว่าคุณภาพจะต้องมาก่อนสิ่งใด

ต่อมาแนวคิดเกี่ยวกับวงจร Deming ได้ถูกดัดแปลงให้เข้ากับวงจรการบริหาร ซึ่งประกอบด้วย ขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการปฏิบัติ ขั้นตอนการตรวจสอบ และขั้นตอนการดำเนินงานให้เหมาะสม (ซึ่งในระยะเริ่มแรกหมายถึงการปรับปรุงแก้ไข) แต่ก็ยังไม่สามารถใช้งานได้โดยมีประสิทธิภาพ เพราะแต่ละขั้นตอนถูกมอบหมายให้เป็นหน้าที่รับผิดชอบของแต่ละฝ่าย ขณะที่ฝ่ายบริหารกำหนดแผนงาน และตั้งเป้าหมายสำหรับพนักงาน ส่วนพนักงานก็ต้องลงมือปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายที่ฝ่ายบริหารได้กำหนดขึ้น ในขณะที่ผู้ตรวจสอบคอยตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของพนักงานเป็นระยะๆ และรายงานผลให้ผู้บริหารทราบ หากปฏิบัติงานผิดพลาดหรือเบี่ยงเบนไปจากเป้าหมาย จะได้แก้ไขได้ทันที พนักงานที่สามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมาย ก็จะได้รับรางวัลเป็นการตอบแทน แต่ถ้าไม่สามารถทำได้ตามเป้าหมายก็จะถูกประเมินผลการปฏิบัติงานที่ต่ำ การดำเนินงานในลักษณะนี้จะเห็นได้ว่าค่อนข้างแข็งแกร่งบ้าง นอกจากผู้บริหารจะไม่ประเมินศักยภาพของพนักงาน ซึ่งเป็นผู้ที่รู้ดีที่สุดเกี่ยวกับกระบวนการทำงานแล้ว ยังขาดวิสัยทัศน์ที่ดีในเรื่องของการประสานงานในหน่วยงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้พนักงานมีส่วนร่วมในขั้นตอนการวางแผนและปรับปรุงให้ดีขึ้น

โครงสร้างของวงจร PDCA

ขั้นตอนทั้ง 4 ขั้นตอนของวงจร PDCA ประกอบด้วย “การวางแผน” อย่างรอบคอบเพื่อ “การปฏิบัติ” อย่างค่อยเป็นค่อยไป แล้วจึงตรวจสอบ “ผลที่เกิดขึ้น” วิธีการปฏิบัติใดมีประสิทธิภาพที่สุดก็จะจัดทำให้เป็นมาตรฐานหากไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ก็ต้องมองหาวิธีการปฏิบัติใหม่หรือใช้ความพยายามให้มากขึ้นกว่าเดิม

ขั้นตอนการวางแผน (Plan) ขั้นตอนการวางแผนครอบคลุมถึงการกำหนดกรอบหัวข้อที่ต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ซึ่งรวมถึงการพัฒนาสิ่งใหม่ๆ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน ฯลฯ พร้อมกับพิจารณาว่ามีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลใดบ้างเพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงนั้น โดยระบุวิธีการเก็บข้อมูลให้ชัดเจน นอกจากนี้จะต้องวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้ แล้วกำหนดทางเลือกในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

การวางแผนยังช่วยให้เราสามารถคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคต และช่วยลดความสูญเสียต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ ทั้งในด้านแรงงาน วัสดุดิบ ชั่งโมงการทำงาน เงิน เวลา ฯลฯ ซึ่งความสูญเสียเหล่านี้เป็นต้นทุนที่เพิ่มขึ้นของสินค้าและบริการโดยไม่สร้างมูลค่าเพิ่มใดๆ เลย

ผู้บริหารเองก็ไม่ต้องการที่จะเสียเงินเพิ่มเติมเพื่อชดเชยต้นทุนที่สูงขึ้น เมื่อเป็นเช่นนั้น ในที่สุดองค์กรก็จะสูญเสียความสามารถทางการแข่งขันในตลาด

ข้อดีของการวางแผน

1. การวางแผนเป็นวิธีการตัดสินใจและการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ
2. การวางแผนเป็นการผสมผสานประสบการณ์ ความรู้และทักษะ โดยการประเมินผลตามสภาพที่เป็นจริง เพื่อให้ทราบถึงสถานะในปัจจุบัน และสิ่งที่ต้องการบรรลุผลสำเร็จ
3. การวางแผนช่วยให้เห็นภาวะความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นได้ในอนาคต
4. การวางแผนช่วยแยกแยะอุปสรรคและโอกาสให้ชัดเจนขึ้น ซึ่งจะช่วยให้สามารถพิจารณาความเป็นไปได้ที่จะประสบความสำเร็จ
5. การวางแผนช่วยชี้วิธีการเปลี่ยนโอกาสให้เป็นเป้าหมายที่สามารถบรรลุผลสำเร็จได้ภายในเวลาที่กำหนดไว้
6. การวางแผนช่วยให้คิดถึงอนาคตตามความเป็นจริงแทนที่จะเป็นการเพ้อฝัน

ขั้นตอนการปฏิบัติ (Do) ขั้นตอนการปฏิบัติ คือ การลงมือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามทางเลือกที่ได้กำหนดไว้ในขั้นตอนการวางแผน ในขั้นนี้ต้องตรวจสอบระหว่างการปฏิบัติด้วยว่าได้ดำเนินการไปในทิศทางที่ตั้งใจหรือไม่ พร้อมกับสื่อสารให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบด้วย เราไม่ควรปล่อยให้ถึงวินาทีสุดท้ายเพื่อดูความคืบหน้าที่เกิดขึ้น หากเป็นการปรับปรุงในหน่วยงานผู้บริหารย่อมต้องการทราบความคืบหน้าอย่างแน่นอน เพื่อได้มั่นใจว่าโครงการปรับปรุงเกิดความผิดพลาดน้อยที่สุด

หลังจากที่ทีมงานแก้ปัญหาและปรับปรุงงานได้วางแผนอย่างละเอียด และลงมือปฏิบัติตามแผนโดยพิจารณาหัวข้อสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อความสำเร็จแล้ว ในลำดับต่อไปคือขั้นตอนการตรวจสอบ (Check) เป็นขั้นตอนที่ 3 ของวงจร PDCA

ขั้นตอนการตรวจสอบ (Check) ขั้นตอนการตรวจสอบคือ การตรวจสอบผลการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงว่าบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ สิ่งสำคัญคือทีมงานแก้ปัญหา และปรับปรุงงานจะต้องรู้ว่าควรตรวจสอบอะไรบ้างและบ่อยครั้งแค่ไหนโดยระบุไว้ในแผน ซึ่งอาจกำหนดเป็นเป้าหมายระยะสั้น หรือระยะยาวในแผน และเมื่อการปฏิบัติได้ดำเนินมาถึงระยะเวลาที่กำหนดแล้วทีมงานจำเป็นต้องตรวจสอบหรือวัดผลงาน โดยเปรียบเทียบการดำเนินงานกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ ถ้าผลการดำเนินงานมีความแตกต่างกับเป้าหมายอย่าง

มากแล้ว ย่อมแสดงว่ามีความผิดปกติเกิดขึ้น ซึ่งทีมงานจะต้องกลับไปหาสาเหตุและแนวทางแก้ไขต่อไป

สำหรับโครงการแก้ปัญหา และปรับปรุงระยะยาว เช่น โครงการแก้ปัญหาเพื่อลดของเสียในกระบวนการผลิต ทีมงานอาจกำหนดระยะเวลาในการตรวจสอบเป็นรายสัปดาห์ หรือรายเดือนก็ได้ แต่ถ้าเป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานประจำวัน ทีมงานอาจจะต้องกำหนดการตรวจสอบเป็นรายวัน เช่น การเทียบผลการผลิตประจำกะ หรือประจำวันว่าสามารถทำได้ตามเป้าหมายของแต่ละกะหรือแต่ละวันหรือไม่ ส่วนข้อมูลที่ได้เป็นต้นว่า ปัญหาในการผลิตประจำวันต่างๆ จะนำไปใช้ในการทบทวนการปฏิบัติงาน หรือการตั้งเป้าหมายต่างๆ ต่อไป ถึงแม้การตรวจสอบเป็นขั้นตอนที่สำคัญของตอนหนึ่งในวงจร PDCA แต่หลาย ๆ ทีมงานมักมองข้ามขั้นตอนนี้ไป เพราะคิดว่าไม่สำคัญหรือไม่ต้องการกลับไปพัฒนาแนวทางปรับปรุงใหม่อีกครั้ง ถ้าผลตรวจสอบไม่ตรงกับที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย 1 ขั้นตอนย่อย คือ การประเมินแนวทางแก้ไข

วัตถุประสงค์ของขั้นตอนการตรวจสอบ คือ เพื่อติดตามและประเมินผลที่เกิดขึ้นว่าสอดคล้องกับแผนการแก้ปัญหา และปรับปรุงงานหรือไม่ โดยพิจารณาจากผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเปรียบเทียบกับตัววัดที่กำหนดไว้ เช่น เปอร์เซ็นต์ของเสียลดลง เปอร์เซ็นต์ความพึงพอใจของลูกค้าสูงขึ้น เป็นต้น โดยก่อนที่จะประเมินผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้น ทีมงานจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่เก็บรวบรวมหลังจากที่ได้ปฏิบัติตามแนวทางใหม่ด้วย

ขั้นตอนการดำเนินการให้เหมาะสม (Act) จากขั้นตอนการตรวจสอบผลการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงที่ได้กล่าวมาแล้ว ในลำดับต่อไปคือขั้นตอนการดำเนินงานให้เหมาะสม (Act) ซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายของวงจร PDCA ในขั้นตอนการดำเนินการให้เหมาะสมนี้จะพิจารณาจากผลที่ได้จากการตรวจสอบ ถ้าผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามแผนที่วางไว้ ทีมงานแก้ปัญหาและปรับปรุงก็ควรนำแนวทางนั้นมาจัดทำเป็นมาตรฐานในการปฏิบัติงาน แต่ถ้าผลที่เกิดขึ้นไม่เป็นไปตามแผนก็ต้องนำข้อมูลที่รวบรวมไว้มาวิเคราะห์และพิจารณาต่อไปว่าควรจะมองหาแนวทางปรับปรุงใหม่หรือควรใช้ความพยายามให้มากกว่าเดิม หรือควรขอความช่วยเหลือจากผู้รู้หรือควรเปลี่ยนเป้าหมายใหม่

บทสรุป

1. PDCA เป็นวิธีการอธิบายวงจรการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ถึงแม้ว่าเนื้อหาทั้งหมดนี้จะได้แสดงรายละเอียดขั้นตอนทั้ง 7 แล้วก็ตามแต่ PDCA เป็นวงจรที่ไม่มีที่สิ้นสุด สำหรับองค์กรที่ต้องการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง บางครั้งในแต่ละขั้นตอนอาจจะมี

วงจร PDCA วงเล็กๆ กำลังหมุนอยู่ตลอดเวลา โปรดระลึกไว้เสมอว่าก่อนที่จะมีการปรับปรุงเกิดขึ้นในบางครั้งวิธีการเก็บข้อมูลต้องมีการลองผิดลองถูก ที่จะมีประสิทธิผลที่แท้จริงก็ได้ และการดำเนินการตามขั้นตอนทั้ง 7 ขั้นจะเป็นพื้นฐานสำหรับการปรับปรุงขนาดใหญ่ในอนาคต การตัดสินใจในวงจรแรกจะถูกนำมาพิจารณาอีกครั้งสำหรับการปฏิบัติในวงจรรอบต่อไป

2. การสอนทีมงานให้รู้จักเครื่องมือในการแก้ปัญหา และปรับปรุงงาน นั้นเป็นขั้นตอนที่ง่ายส่วน ที่ยากนั้นก็คือ การนำเครื่องเหล่านั้นไปใช้ให้ได้ผลสำเร็จ

3. ความสำเร็จของการแก้ปัญหา และปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่องภายใน องค์การนั้น ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญยิ่ง กล่าวคือ ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมตั้งแต่การคัดเลือกหัวข้อที่จะศึกษา จนกระทั่งการกระตุ้นผลักดันทีมงานและผู้เกี่ยวข้องให้เข้ามามีส่วนร่วม นอกจากนี้ยังควรจัดให้มีการสอนให้ทุกคนรู้จักการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของตน ทั้งนี้เพื่อที่จะสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาได้ เพื่อความได้เปรียบในการแข่งขันขององค์การในที่สุด

การบริหารคุณภาพการศึกษาด้วย Productivity

การนำวงจรคุณภาพไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานของสถานศึกษา

1. ลักษณะโครงสร้างของวงจร PDCA จะต้องเป็นระบบที่มีความต่อเนื่อง
2. ระบบคุณภาพครบวงจร ต้องมีลักษณะที่เป็น PDCA

ในทุกกระบวนการของการทำงาน เช่น การซ่อมเสริมหรืออธิบายได้ง่ายๆ ว่าเป็นการปรับปรุงเด็กที่มีปัญหาด้านการเรียนและเสริมเด็กที่เก่งให้เก่งยิ่งขึ้น สามารถนำมาวางแผน PDCA ในการทำงานที่มี PDCA อยู่ในทุกขั้นตอนได้ดังนี้

P	วางแผนการบริหารหลักสูตร	p	การประชุมเตรียมการวางแผน
		d	ดำเนินการประชุมเพื่อวางแผนการบริหารหลักสูตร
		c	ประเมินผลการวางแผนการประชุม
		a	ทบทวนการวางแผนการบริหารหลักสูตร
D	การดำเนินการ	p	เตรียมการการดำเนินการ
		d	ดำเนินการ
		c	ประเมินผลการดำเนินการ
		a	ทบทวน/ปรับปรุงการดำเนินการ
C	ตรวจสอบ ประเมินผล	p	วางแผนการตรวจสอบ

- d ดำเนินการตรวจสอบประเมินผล
 - c ประเมินผลกระบวนการตรวจสอบประเมินผล
 - a ทบทวนการตรวจสอบประเมินผล
- A ทบทวน ปรับปรุง
- p วางแผนทบทวน ปรับปรุงการบริหารหลักสูตร
 - d ดำเนินการปรับปรุงวิธีการบริหารหลักสูตร
 - c ประเมินผลวิธีการทบทวน/ปรับปรุง
 - a ทบทวนกระบวนการปรับปรุงการบริหารหลักสูตร

จะเห็นได้ว่าในกระบวนการทำงานต้องมีการวางแผนและปฏิบัติตามแผนใหญ่ แต่ในทุกๆ ขั้นตอนการทำงานย่อยๆ นั้น ก็ต้องมี PDCA ของขั้นตอนต่างๆ เพื่อเติมเต็มความสมบูรณ์ของกระบวนการ และทำให้งานนั้นมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องอยู่เสมอ หากทำได้ดังนี้ เชื่อกันได้โดยทั่วว่า การศึกษาของไทยต้องพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นได้อย่างแน่นอน กระบวนการ PDCA ควรมีการทำ PDCA อยู่ในทุกขั้นตอน เพื่อให้เกิดการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โสภณ ช่วยสงฆ์ (2537, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสงขลา มีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบระดับการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ เพื่อเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ที่แตกต่างกันด้านเพศ วุฒิทางลูกเสือ และขนาดโรงเรียน และเพื่อทราบข้อเสนอแนะในการปรับปรุงจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาดังกล่าว โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 132 คน และครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ จำนวน 335 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 50 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติผลการวิจัยพบว่า

1. การจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ โดยภาพรวมและรายกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง

2. การจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ โดยภาพรวมและรายกิจกรรม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

3. การจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนที่แตกต่างกัน ด้านวุฒิทางลูกเสือและขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมและรายกิจกรรมไม่แตกต่างกัน

4. การจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ตามทัศนะของครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือที่มีเพศต่างกัน โดยภาพรวมและรายกิจกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. การจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ตามทัศนะของครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือที่มีวุฒิทางลูกเสือต่างกัน โดยภาพรวมและรายกิจกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. การจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ตามทัศนะของครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน โดยภาพรวมและรายกิจกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7. การจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ตามทัศนะของครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน คือ ขนาดใหญ่กับขนาดเล็ก โดยภาพรวมและรายกิจกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

8. การจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ตามทัศนะของครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน คือ ขนาดกลางกับขนาดเล็ก โดยภาพรวมและรายกิจกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

9. การจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ตามทัศนะของครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน คือ ขนาดใหญ่กับขนาดกลาง โดยภาพรวมและรายกิจกรรมไม่แตกต่างกัน

บุญเรือน ฉายศิริ (2544, หน้า 68 – 69) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามสถานภาพตำแหน่งโดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้านก็ไม่แตกต่างกัน

ทรงศักดิ์ จานูมาศ (2544, บทคัดย่อ) ได้ประเมินหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดอำเภอากลางจังหวัดหนองบัวลำภู ผลการศึกษาพบว่า

1. บุคลากรโดยรวมและจำแนกตามสถานภาพ เห็นว่า หลักสูตรลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยในด้านบริบทมีความเหมาะสมอยู่ระดับมาก ด้านปัจจัยเบื้องต้นมีความเพียงพออยู่ในระดับปานกลาง ด้านการกระบวนการมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และด้านผลผลิตมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

2. บุคลากรจำแนกตามสภาพ เห็นว่า หลักสูตรกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่โดยภาพรวมและรายด้าน คือ ด้านบริบทและด้านกระบวนการ มีความเหมาะสมไม่ต่างกัน และด้านผลผลิตมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน แต่ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่เห็นว่าปัจจัยเบื้องต้นมีความเพียงพอมากกว่าครูผู้สอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ . 05

3. บุคลากรได้เสนอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ดังนี้ หลักสูตรโดยภาพรวมดีแล้วไม่ต้องปรับปรุง เนื้อหาของหลักสูตรทั่วไปให้คงสภาพเดิม ควรปรับปรุงเนื้อหาบางรายวิชา และควรเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์ และฝึกปฏิบัติจริง

ชาญกิจ พฤชากิจ (2547, บทคัดย่อ) ได้วิจัยการศึกษาปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ตามทัศนะของผู้บังคับบัญชาลูกเสือโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ตามทัศนะของผู้บังคับบัญชาลูกเสือโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในจังหวัดจันทบุรี เรียงตามลำดับปัญหาจากคะแนนมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ และด้านงบประมาณ

2. ผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ เพศชาย และเพศหญิง มีทัศนะต่อการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ไม่แตกต่างกัน

3. ผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ที่มีวุฒิทางลูกเสือ และไม่มีวุฒิทางลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ มีทัศนะต่อการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ แตกต่างกัน

4. ผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ที่มีประสบการณ์ในการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ต่ำกว่า 5 ปี และ 5 ปีขึ้นไป มีทัศนะต่อการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ แตกต่างกัน

5. ผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ที่มีประสบการณ์ในการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ต่ำกว่า 5 ปี และ 5 ปีขึ้นไป มีทัศนะต่อการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ แตกต่างกัน

เรืองศิลป์ นิราราช (2548, บทคัดย่อ) ได้วิจัย สภาพและปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

1. โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร มีสภาพการบริหารกิจกรรมลูกเสืออยู่ในระดับมาก ทั้งภาพรวม และรายด้าน เรียงลำดับดังนี้ ด้านการประเมินผล ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวางแผน ด้านการจัดบุคลากร และด้านการจัดงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์

2. โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร มีปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสืออยู่ในระดับน้อย ทั้งภาพรวม และรายด้าน เรียงลำดับดังนี้ ด้านการจัดงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ ด้านการจัดบุคลากร ด้านการวางแผน ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการประเมินผล ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารกิจกรรมลูกเสือ พบว่า ผู้บริหารระดับนโยบายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารกิจกรรมลูกเสือสูงกว่าผู้บริหารระดับกลุ่มลูกเสือ และผู้บริหารระดับกองลูกเสือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในภาพรวมและด้านการเรียนการสอน ส่วนในด้านการวางแผน ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ และด้านการประเมินผล ผู้บริหารระดับนโยบายมีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้บริหารในระดับกลุ่มลูกเสือ และผู้บริหารระดับกองลูกเสือ ในขณะที่ไม่พบความแตกต่างระหว่างผู้บริหารระดับกลุ่มลูกเสือ และผู้บริหารระดับกองลูกเสือในทุกด้าน

3. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือ พบว่า ผู้บริหารระดับนโยบาย ผู้บริหารระดับกลุ่มลูกเสือ และผู้บริหารระดับกองลูกเสือ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือไม่แตกต่างกัน

ปัญญา อินทร์ใจเอื้อ (2548, บทคัดย่อ) ได้วิจัย สภาพและปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1 – 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารกิจกรรมลูกเสือในภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมากเรียงลำดับดังนี้ ด้านการจัดองค์การ ด้านการจัดบุคลากร ด้านการควบคุม ด้านการวางแผน และด้านการอำนวยความสะดวก

2. ปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือ ในภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับน้อยเรียงลำดับ ดังนี้ ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านการควบคุม ด้านการจัดองค์การ ด้านการจัดบุคลากร และด้านการวางแผน

3. สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีสภาพการบริหารกิจกรรมลูกเสือทั้งในภาพรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสถานศึกษาขนาดใหญ่

สถานศึกษาขนาดเล็ก และสถานศึกษาขนาดกลาง มีสภาพการบริหารกิจกรรมลูกเสือมากกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ

4. สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือในภาพรวมต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสถานศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดเล็ก มีปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือมากกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการจัดบุคลากร และด้านอำนาจการมีปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยด้านการจัดบุคลากร สถานศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดเล็กมีปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือมากกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ และด้านอำนาจการ สถานศึกษาขนาดเล็กมีปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือมากกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ

หนูจันทร์ ทีมาบุญ (2549, บทคัดย่อ) ได้วิจัย การศึกษาการบริหารกิจกรรมลูกเสือสำรวจของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจังหวัดร้อยเอ็ด มีการบริหารกิจกรรมลูกเสือสำรวจโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดบุคลากร รองลงมา คือ ด้านการควบคุม ส่วนด้านที่เฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวางแผน

2. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างการบริหารกิจกรรมลูกเสือสำรวจของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก และผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ พบว่า โดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบตามประสบการณ์ พบว่า โดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

พิเนตร สมคิด (2549, บทคัดย่อ) ได้วิจัย การบริหารกิจกรรมลูกเสือของผู้บริหารสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารในสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ มีการบริหารกิจกรรมลูกเสือโดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก

2. ผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับเดียว กับผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาสองระดับ มีการบริหารกิจกรรมลูกเสือทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผู้บริหารที่มีวุฒิทางลูกเสือต่างกัน มีการบริหารกิจกรรมลูกเสือทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ณรงค์ จันทะคัด (2550, บทคัดย่อ) ได้วิจัย การพัฒนารูปแบบการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก ระดับความต้องการพัฒนาการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวม และรายด้าน อยู่ในระดับน้อย ผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้ากิจกรรมลูกเสือ มีความคิดว่า สมควรพัฒนาการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ใน 5 ด้าน คือ งานทะเบียน งานพัสดุ งานหลักสูตร งานวัดผลประเมินผล และงานรายงาน เนื่องจากมีค่าเฉลี่ยในการปฏิบัติต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม นอกจากนั้นไม่ต้องการพัฒนา

จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า ปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนส่วนใหญ่มักมีสาเหตุมาจาก ผู้บริหารขาดประสิทธิภาพในการบริหารงาน ซึ่งได้แก่การวางแผน การจัดองค์การ การบริหารงานบุคคล การวินิจฉัยสั่งการ การตัดสินใจ การประสานงาน การจัดสรรงบประมาณและการจัดทำรายงาน ดังนั้น ในการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ จึงควรให้ผู้บังคับบัญชาลูกเสือมีความรู้ความเข้าใจในการบริหารกิจกรรมลูกเสือ โดยที่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือจะต้องมีการเตรียมการวางแผนร่วมกันในการดำเนินการจัดกิจกรรมลูกเสือมีการวิเคราะห์ข้อมูลและกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายและวิธีดำเนินงานให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและ ตรงกับความมุ่งหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย รวมทั้งการจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับงานและความรู้ความสามารถของบุคลากรและสิ่งสำคัญในการบริหารจะต้องสร้างบรรยากาศ ความร่วมมือร่วมใจประสานสามัคคี ในการจัดกิจกรรมลูกเสือจะต้องปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนและกระบวนการทางลูกเสือ ซึ่งจะต้องอาศัยงบประมาณในการจัดสรรทรัพยากรต่างๆ เพื่อให้การจัดกิจกรรมลูกเสือเป็นไปตามวัตถุประสงค์เป้าหมาย และเกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งสิ่งที่จะขาดไม่ได้คือ การควบคุมและการประเมินผลอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้การบริหารกิจกรรมลูกเสือเป็นไปตามแผนและวัตถุประสงค์ที่วางไว้

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำวงจรการบริหารงานคุณภาพ PDCA ผู้วิจัยจึงได้สรุป การศึกษาการนำวงจรการบริหารงานคุณภาพ PDCA ไปใช้ในการบริหารหลักสูตรการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การตรวจสอบประเมินผล (Check) และการปรับปรุงงาน (Action) ดังนี้

P วางแผนการบริหารหลักสูตร	<p>การประชุมเตรียมการวางแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือ</p> <p>ดำเนินการประชุมเพื่อวางแผนการบริหารหลักสูตรลูกเสือ</p> <p>ประเมินผลการวางแผนการประชุมวางแผนการบริหารหลักสูตรลูกเสือ</p> <p>ทบทวนการวางแผนการบริหารหลักสูตรลูกเสือ</p>
D การดำเนินการ	<p>เตรียมการการดำเนินการตามแผน</p> <p>ดำเนินการจัดกิจกรรมตามแผน</p> <p>ประเมินผลการดำเนินการ</p> <p>ทบทวน/ปรับปรุงการดำเนินการ</p>
C ตรวจสอบ ประเมินผล	<p>วางแผนการตรวจสอบ</p> <p>ดำเนินการตรวจสอบประเมินผล</p> <p>ประเมินผลกระบวนการตรวจสอบประเมินผล</p> <p>ทบทวนการตรวจสอบประเมินผล</p>
A ทบทวน ปรับปรุง	<p>วางแผนทบทวน ปรับปรุงการบริหารหลักสูตรลูกเสือ</p> <p>ดำเนินการปรับปรุงวิธีการบริหารหลักสูตรลูกเสือ</p> <p>ประเมินผลวิธีการทบทวน/ปรับปรุงการบริหารหลักสูตรลูกเสือ</p> <p>ทบทวนกระบวนการปรับปรุงการบริหารหลักสูตรลูกเสือ</p>